

Bilag.

Justitsministeriet.

København, den 4. Februar 1914.

I Anledning af det ærede Finansudvalgs Skrivelse af 27. f. M., hvori udbedes Oplysning om, hvorledes Ordningen af Fængselsarbejdet er i andre Lande, særlig i Sverige, skal man — under Henvisning til den med Ministeriets Skrivelse af 31. Januar f. A. fremsendte Afskrift af en af Direktøren for Fængselsvæsenet afgiven Indstilling om Ordningen af Arbejdsdriften i Straffeanstalterne — nedenfor give de ønskede Oplysninger, idet man indledningsvis bemærker følgende:

Arbejdsdriften i Fængslerne kan ordnes enten saaledes, at den finder Sted for private Arbejdsgiveres Regning (Entreprisesystemet), eller saaledes, at den sker for Fængselsforvaltningens egen Regning (Regiesystemet). I første Fald kan den nærmere Ordning være forskellig, indrømmende Entreprenørerne større eller mindre Indflydelse (Forpagtnings-, Kontrakt- og Akkordsystemet). I sidste Fald kan Ordningen gaa ud paa, enten at de fremstillede Genstande udbydes paa det almindelige Marked til Salg til private, eller at der kun forarbejdes Ting til Brug for Fængslerne selv og andre Statsinstitutioner („Statsdrift til Statsbrug“).

Blandt dem, der teoretisk eller praktisk beskæftiger sig med Fængselsvæsen, er det i Nutiden den almindelige Mening, at Regiesystemet frembyder den fra et penitentiært Synspunkt bedste Ordning af Fangearbejdet. Erfaringen fra fremmede Lande, hvor Regiesystemet i den sidst angivne Skikkelse (Statsdrift til Statsbrug) vinder mere og mere Udbredelse, viser dernæst, at denne Ordning er den i økonomisk Henseende heldigste. Og den synes endelig at være den naturligste og for det frie Erhvervs- liv mest hensynfulde Ordning.

Sverige.

I Sverige ejer og administrerer Staten alle Fængsler, hvori Straf udstaaes. Der findes i alt 48 saadanne Fængsler, nemlig 4 Centralfængsler, 16 Straffængsler, 24 Kronohätker og 4 Tvangsarbejdsanstalter.

Indtil 1905 var Entreprisesystemet eneherkende, bortset fra de Fanger, som sysselsattes i Fængslernes egen Tjeneste (ved Vask, Rengøring, Madlavning m. v.). En Forandring heri hidførtes ved kgl. Majestäts nådige Skrivelse til Fangvardsstyrelsen angaaende Fangarbetets anvændande för Statens behof af 14de Oktober 1904. I Henhold til denne Skrivelse, som paabød, at de for Hæren, Flaaden, Kystartilleriet, Statsbanerne, Post- og Telegrafvæsenet nødvendige Brugsgenstande, som med Fordel kan forfærdiges af Fanger, i saa stor Udstrækning som muligt, skal fremstilles i Fængslerne, er Regiesystemet i stadig stigende Omfang bragt til Anvendelse indenfor det svenske Fængselsvæsen, samtidig med, at Antallet af de for private Entreprenører beskæftigede Fanger er gaaet ned. I Løbet af 1905 blev Regiesystemet indført i 9 Fængsler, ved Udgangen af 1911 anvendtes det i 23 Fængsler.

Til nærmere Oplysning om Udviklingen i saa Henseende anføres her et Uddrag af en Rapport, som Chefen for det svenske Fængselsvæsen afgav til den internationale Fængselskongres i Washington 1910.

I nævnte Rapport udtales det, at saa længe Fangerne var sysselsatte for Entreprenører, „beklagede den private Industri sig over den Konkurrence, der paaførtes den